

590

Besluit van 4 juli 1994, houdende wijziging van het Bevoegdhedenbesluit WBO en het Onderwijskundig besluit ISOVSO inzake de bevoegdheid voor het geven van onderwijs in niet-Nederlandse taal en cultuur

Wij Beatrix, bij de gratie Gods, Koningin der Nederlanden, Prinses van Oranje-Nassau, enz. enz. enz.

Op de voordracht van Onze Minister van Onderwijs en Wetenschappen van 12 juli 1993, nr. 93033322/2484, directie Wetgeving en Juridische Zaken;

Gelet op artikel 116, vijfde lid, van de Wet op het basisonderwijs en artikel 111, zevende lid, van de Interimwet op het speciaal onderwijs en het voortgezet speciaal onderwijs;

Gezien het advies van de Onderwijsraad (advies van 19 november 1992, nr. OR 92000228/1P);

De Raad van State gehoord (advies van 26 oktober 1993, nr. W05.93.0488);

Gezien het nader rapport van Onze Minister van Onderwijs en Wetenschappen van 24 juni 1994, nr. 94029813/2484, directie Wetgeving en Juridische Zaken;

Hebben goedgevonden en verstaan:

ARTIKEL I

In artikel 6b, onderdeel b, van het Bevoegdhedenbesluit WBO¹ wordt na «cultuur» toegevoegd:

te zamen met

1°. een verklaring van het Instituut voor Toetsontwikkeling dat de toets Nederlands als tweede taal voor OETC-leraren met goed gevolg is afgelegd,

2°. een diploma van het staatsexamen Nederlands als tweede taal volgens programma II,

3°. een verklaring van het Instituut voor Toetsontwikkeling dat een, twee of drie onderdelen van de toets Nederlands als tweede taal voor OETC-leraren met goed gevolg is onderscheidenlijk zijn afgelegd alsmede de met de overige onderdelen van die toets overeenkomende certificaten van het staatsexamen Nederlands als tweede taal volgens programma II,

4°. een certificaat Nederlands als vreemde taal van de Nederlandse Taalunie waarbij de examens op het hoogste niveau zijn afgelegd,

5°. een diploma, een certificaat Nederlandse taal en letterkunde of een

certificaat Nederlandse taal van het voorbereidend wetenschappelijk onderwijs, het hoger algemeen voortgezet onderwijs of een opleiding van het middelbaar beroepsonderwijs die uitsluitend of mede is gericht op doorstroming naar het hoger beroepsonderwijs,

6°. één van de bewijzen van bekwaamheid, genoemd in artikel 116, eerste lid, van de wet, dan wel een bevoegdheid op grond van artikel 116, tweede lid eerste volzin, van de wet, of

7°. een met een onder 5° of 6° bedoeld diploma vergelijkbaar diploma behaald in het Nederlandstalige onderwijs in België.

ARTIKEL II

In artikel 22, onderdeel b, van het Onderwijskundig besluit ISOVSO¹ wordt na «cultuur» toegevoegd:

te zamen met

1°. een verklaring van het Instituut voor Toetsontwikkeling dat de toets Nederlands als tweede taal voor OETC-leraren met goed gevolg is afgelegd,

2°. een diploma van het staatsexamen Nederlands als tweede taal volgens programma II,

3°. een verklaring van het Instituut voor Toetsontwikkeling dat een, twee of drie onderdelen van de toets Nederlands als tweede taal voor OETC-leraren met goed gevolg is onderscheidenlijk zijn afgelegd alsmede de met de overige onderdelen van die toets overeenkomende certificaten van het staatsexamen Nederlands als tweede taal volgens programma II,

4°. een certificaat Nederlands als vreemde taal van de Nederlandse Taalunie waarbij de examens op het hoogste niveau zijn afgelegd,

5°. een diploma, een certificaat Nederlands taal en letterkunde of een certificaat Nederlandse taal van het voorbereidend wetenschappelijk onderwijs, het hoger algemeen voortgezet onderwijs of een opleiding van het middelbaar beroepsonderwijs die uitsluitend of mede is gericht op doorstroming naar het hoger beroepsonderwijs,

6°. één van de bewijzen van bekwaamheid, genoemd in artikel 111, eerste lid, van de wet, dan wel een bevoegdheid op grond van artikel 111, tweede lid eerste volzin, van de wet, of

7°. een met een onder 5° of 6° bedoeld diploma vergelijkbaar diploma behaald in het Nederlandstalige onderwijs in België.

ARTIKEL III

Dit besluit treedt in werking met ingang van 1 augustus 1994. Indien het Staatsblad waarin dit besluit wordt geplaatst, wordt uitgegeven na 31 juli 1994, treedt het in werking op een bij koninklijk besluit te bepalen tijdstip.

Lasten en bevelen dat dit besluit met de daarbij behorende nota van toelichting in het Staatsblad zal worden geplaatst.

Reykjavik, 4 juli 1994

Beatrix

De Minister van Onderwijs en Wetenschappen,
J. M. M. Ritzen

Uitgegeven de *elfde* augustus 1994

De Minister van Justitie,
A. Kosto

¹ Stb. 1986, 572, laatstelijk gewijzigd bij besluit van 22 maart 1994, Stb. 248

² Stb. 1985, 517, laatstelijk gewijzigd bij besluit van 19 januari 1994, Stb. 73

Het advies van de Raad van State wordt niet openbaar gemaakt op grond van het bepaalde in artikel 25a, vijfde lid jo. vierde lid, onder b, van de Wet op de Raad van State

NOTA VAN TOELICHTING

1. Algemeen

De laatste jaren zijn diverse rapporten verschenen die ingaan op de functie en de kwaliteit van het onderwijs in eigen taal en cultuur (OETC). De knelpunten die worden gesignaleerd komen vooral voort uit de onduidelijke positie die het OETC binnen de school inneemt. De taakstelling van de OETC-leerkracht is onduidelijk en de afstemming met het overige onderwijs ontbreekt. Voorts wordt de onvoldoende beheersing van de Nederlandse taal van de OETC-leerkracht genoemd als een niet te onderschatten probleem.

De regering geeft in haar reactie op het rapport «Allochtonenbeleid» van de Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid (Kamerstukken II; 1989/90, 21 472, nr. 2) een tweeledige functie voor het OETC aan, te weten ondersteuning bij het leren van het Nederlands en overige vakken en overbrugging van de kloof tussen thuistaal en schooltaal.

In de beleidsnotitie «Onderwijs in Eigen Taal» (Kamerstukken II, 1990/91, 21 838, nr. 2) die de Staatssecretaris van Onderwijs en Wetenschappen op 28 februari 1991 aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal heeft gezonden, wordt gesteld dat het OETC vooral in de onderbouw van het basisonderwijs meer zou moeten functioneren als ondersteuningstaal bij het leren van het Nederlands en andere vakken. Voorts is daarin aangegeven dat het OETC meer moet worden geïntegreerd met het onderwijs in de Nederlandse taal. Hiermee worden de knelpunten die voortvloeien uit de onduidelijke positie van het OETC binnen de school voorkomen.

Het voorgaande vereist een goede beheersing van de Nederlandse taal van de OETC-leerkracht. Blijkens een door de Tweede Kamer op 25 april 1991 aangenomen motie (Kamerstukken II, 1990/91, 21 971, nr. 9) onderschrijft de Tweede Kamer het belang hiervan. In deze motie wordt aan de regering verzocht om OETC-leerkrachten uitsluitend te werven onder legaal in Nederland verblijvende leden van etnische minderheden, waarbij als overweging onder andere wordt aangevoerd dat het gewenst is dat OETC-leerkrachten de Nederlandse taal beheersen.

In verband met het voorgaande wordt in het onderhavige ontwerpbesluit een bewijs van bekwaamheid voor de Nederlandse taal toegevoegd aan de bevoegdheidsvereisten voor het OETC-onderwijs. Dit betekent dat na de inwerkingtreding van het ontwerpbesluit bevoegdheden alleen nog kunnen ontstaan als betrokkene in het bezit is van een dergelijk bewijs van bekwaamheid. De aanvullende bevoegdheidseisen gelden niet voor personen die voor de inwerkingtreding van dit ontwerpbesluit een bevoegdheid voor OETC hebben verworven.

2. Advies Onderwijsraad en overige adviezen

Zoals ook is opgemerkt in de memorie van toelichting bij het met dit ontwerpbesluit samenhangende wetsvoorstel, onderschrijft de Onderwijsraad (OR) blijkens zijn advies d.d. 19 november 1992, kenmerk OR 92000228/1P, de opvatting dat beheersing van het Nederlands voor allochtonen van doorslaggevend belang is voor een optimale participatie in de Nederlandse samenleving. De thans voorgestelde wijze om daaraan bij te dragen, te weten dat het bewijs van een voldoende beheersing van de Nederlandse taal wordt opgenomen als bevoegdheidseis voor OETC-leraren, wordt door de OR en door de overige adviesorganisaties in beginsel positief beoordeeld.

Voor zover door de OR en de overige adviesorganisaties opmerkingen zijn gemaakt die het wetsvoorstel betreffen, zij verwezen naar de reactie die daarop is gegeven in de memorie van toelichting bij het wetsvoorstel.

Naar aanleiding van de vraag van de OR of het niet dienstig zou zijn voor het voortgezet onderwijs vergelijkbare maatregelen te treffen merk ik op, dat bij de regeling voor de bevoegdheid voor OET in het voortgezet onderwijs reeds voldoende garanties voor de beheersing van de Nederlandse taal zijn ingebouwd. Het probleem van docenten met een onvoldoende beheersing van het Nederlands speelt dan ook niet in het voortgezet onderwijs.

Naar aanleiding van de desbetreffende vraag van de OR is het ontwerp-besluit zodanig aangepast dat ook het certificaat Nederlandse taal en letterkunde bij het voortgezet wetenschappelijk onderwijs of het hoger algemeen voortgezet onderwijs en het certificaat Nederlandse taal bij een op doorstroming naar het hoger beroepsonderwijs gerichte opleiding van het middelbaar beroepsonderwijs geldt als een bewijs voor de voldoende beheersing van de Nederlandse taal.

Het Nederlands Centrum Buitenlanders (NCB; advies van 12 november 1992), stelt dat het er op basis van de positieve uitlatingen van de Staatssecretaris van Onderwijs en Wetenschappen over het advies van de Commissie Allochtone Leerlingen in het Onderwijs van uitgaat dat de staatssecretaris het OETC niet langer een ondersteunende functie wil opleggen. Voornoemd advies gaat uit van het principe dat het OET beschouwd moet worden als autonoom taalonderwijs met een eigen, intrinsieke waarde.

Voor de onderbouw van de basisschool is het eigen taalonderwijs als hulpmiddel voor het volgen van het onderwijs in het Nederlands (maar ook voor vakken als bijvoorbeeld aardrijkskunde) evenwel onontbeerlijk. Dit betekent dat de extra bevoegdheidseisen voor OETC-leerkrachten zoals vermeld in het ontwerp-besluit van kracht zal blijven. In de beleidsreactie van O&W op het advies van de Commissie Allochtone Leerlingen in het Onderwijs van 22 maart 1993 wordt aan dit punt mede aandacht geschonken.

De Vereniging van Besturenorganisaties van Katholieke Onderwijsinstellingen (VBKO; advies van 28 oktober 1992) acht nadere informatie gewenst om te kunnen beoordelen of er bij de inwerkingtreding van het wetsvoorstel en het ontwerp-besluit genoeg OETC-leerkrachten beschikbaar zullen zijn die aan de nieuwe bevoegdheidseisen voldoen. Gelet op het feit dat zittende OETC-leraren op grond van het wetsvoorstel zoals dit thans luidt hun bevoegdheid behouden, zullen de nieuwe bevoegdheidseisen naar mijn oordeel niet leiden tot een (vergroting van het) tekort aan OETC-leerkrachten.

Naar de mening van de Contactcommissie VNG (CC/VNG; advies van 19 oktober 1992) dient het gevraagde niveau van de taalvaardigheid te zijn afgestemd op de functie van OETC-leraar, moet er een voldoende aanbod van cursussen en van les- en toetsmateriaal zijn en dient de gegeven tijd voor de cursisten redelijkerwijs voldoende te zijn. De CC/VNG merkt op dat alleen het Examen II Nederlands als tweede taal (waarbij hij ervan uitgaat dat hiermee het hoogste niveau van het NT-2 certificaat dat is voorgesteld door de Commissie Hulsteijn wordt bedoeld) aan alle genoemde voorwaarden voldoet. De andere genoemde mogelijkheden beschouwt de CC/VNG uitdrukkelijk als aanvullend.

De nadruk ligt op de toets Nederlands als tweede taal voor OETC-leraren en op het staatsexamen Nederlands als tweede taal volgens programma II. Hiermee wordt inderdaad het door de CC/VNG genoemde «certificaat» bedoeld. De overige verklaringen en diploma's zijn vermeld, omdat de OETC-leerkrachten die reeds hierover beschikken, geacht

kunnen worden voldoende kennis te hebben van de Nederlandse taal. Zij behoeven geen toets of staatsexamen Nederlands als tweede taal af te leggen.

Naar aanleiding van de desbetreffende opmerking van de CC/VNG is verduidelijkt wat wordt bedoeld met de cursus Nederlands als vreemde taal. Ten aanzien van de overige genoemde bewijzen voor een voldoende beheersing van de Nederlandse taal acht ik een verduidelijking overbodig.

3. Financieel kader

Aan de regeling in dit ontwerp-besluit zijn voor het Rijk geen financiële gevolgen verbonden. Voor wat betreft de financiële gevolgen van het met dit ontwerp-besluit samenhangende wetsvoorstel zij verwezen naar de memorie van toelichting bij dat wetsvoorstel.

4. Artikelsgewijs

Artikel I

In dit artikel wordt de regeling voor de bewijzen van bekwaamheid voor OETC zodanig aangepast dat voortaan ook een bewijs van voldoende beheersing van de Nederlandse taal wordt geëist. Volstaan kan worden met uitbreiding van onderdeel b van artikel 6b van het Bevoegdheidsbesluit WBO, omdat het in onderdeel a opgenomen diploma volledig bevoegd onderwijzer voor buitenlandse onderwijsgevendens reeds een voldoende garantie geeft voor de benodigde beheersing van de Nederlandse taal. Eén van de bewijzen van bekwaamheid die worden geaccepteerd is de verklaring van het Instituut voor Toetsontwikkeling dat de toets Nederlands als tweede taal voor OETC-leraren met goed gevolg is afgelegd. Ter voorbereiding op dit examen is cursusmateriaal ontwikkeld door het Instituut voor Leerplanontwikkeling. Het voor het examen vereiste niveau kan op diverse wijzen worden bereikt, bijvoorbeeld door het volgen van een cursus bij een school voor algemeen voortgezet volwassenenonderwijs.

Ook het bezit van één van de in artikel 116, eerste lid, van de WBO genoemde bewijzen van bekwaamheid en de op artikel 116, tweede lid eerste volzin, van de WBO gebaseerde bevoegdheid voor het geven van basisonderwijs gelden als een bewijs voor een voldoende beheersing van de Nederlandse taal. Hierbij valt bijvoorbeeld te denken aan leden van de Molukse bevolkingsgroep die in Nederland een opleiding voor onderwijzer of leraar basisonderwijs hebben gevolgd.

De overige diploma's en certificaten die kunnen dienen als bewijs voor een voldoende beheersing van het Nederlands, waaronder het certificaat van de in het buitenland gegeven cursus «Nederlands als vreemde taal», waarvan de examens moeten zijn afgelegd op het hoogste niveau, zijn ontleend aan de «Regeling bevoegdheid basisonderwijs voor buitenlandse diploma's». Deze regelt de bevoegdheid voor het geven van groepsonderwijs en vakonderwijs van buitenlandse onderwijsgevendens. Het certificaat Nederlands als vreemde taal wordt afgegeven door de Nederlandse Taalunie.

Artikel II

Dit artikel bevat voor het (voortgezet) speciaal onderwijs dezelfde regeling als artikel I bevat voor het basisonderwijs.

De Minister van Onderwijs en Wetenschappen,
J. M. M. Ritzen